

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Některé právní aspekty smluv na vývoj a implementaci SW - smluvní typ, předmět smlouvy, součinnost objednatele

Smlouvy na vývoj a implementaci SW a vůbec celá oblast IT patří zcela jistě mezi oblasti, kde je třeba specifických znalostí z oboru. A nejinak je tomu i u právníků, kteří se této specifické oblasti práva věnují. To vyplývá mj. ze skutečnosti, že neexistuje ucelená právní úprava této oblasti, a proto příprava smluv, včetně smlouvy na vývoj a implementaci SW, vychází zejména z praktických zkušeností těch, kteří je připravují. Jakkoliv se celá řada právníků této oblasti již věnuje, jde o oblast poměrně mladou a zároveň také - s ohledem na neustálý technologický rozvoj - i poměrně dynamicky se rozvíjející. Ambicí tohoto a navazujících článků není obsáhnout vše, co lze ke smlouvě na vývoj a implementaci SW napsat, ale podělit se o některé zkušenosti při tvorbě těchto smluv, případně těm, kteří se této oblasti nevěnují, zmínit některé aspekty, se kterými se setkáváme. V tomto konkrétním článku bude blíže pojednáno o příslušném smluvním typu, předmětu smlouvy a vymezení součinnosti objednatele.

Smluvní typ

Určení vhodného smluvního typu vychází zejména z detailního posouzení požadovaného předmětu plnění, kdy se lze v praxi setkat s častým využitím smluvního typu smlouvy o dílo upraveného v § 536 a násl. zák. č. [513/1991](#) Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**ObchZ**“) a v některých případech je rovněž využívána tzv. smlouva inominátní (nepojmenovaná) dle § 269/2 ObchZ, případně s přiměřeným použitím ustanovení § 536 a násl. ObchZ. Současně je potřeba uvést, že používaná smlouva na vývoj a implementaci SW kombinuje několik smluvních typů, mezi které lze zařadit již zmiňovanou smlouvu o dílo, licenční smlouvu obsahující příslušné licenční ujednání a v některých případech i smlouvu kupní, je-li součástí předmětu plnění např. také dodávka příslušné HW infrastruktury, na kterou má být vyvíjený SW implementován. Tato praxe vychází zejména ze skutečnosti, že smluvní typ smlouvy o dílo dle ObchZ, s ohledem na specifický předmět plnění, tj. vývoj a implementaci SW, je potřeba dospecifikovat o celou řadu institutů, které tento smluvní typ neupravuje, nicméně pro tento specifický smluvní vztah jsou klíčové. V některých případech (např. veřejní zadavatelé) dochází i k tomu, že v rámci jedné veřejné zakázky má být poptána nikoli jen tzv. investiční část,[1] ale rovněž i část provozní.[2] Dle toho, jakým způsobem probíhá servis a údržba SW, je také na zvážení, zda zvolit dva smluvní dokumenty, a to smlouvu o dílo na část investiční a smlouvu inominátní (nepojmenovanou) na část provozní, či toliko jeden smluvní dokument upravující

vše. Jakkoliv je toto odvislé zejména od specifika popínaného plnění, včetně případné doby plnění, v naší praxi jsme se setkali s oběma možnostmi.

K uvedené stati lze doplnit, že v některých případech, pokud se jedná o vztah dlouhodobější, lze také uvažovat nikoliv o smlouvě jednorázové, ale o tzv. smlouvě rámcové.[3] U té je potřeba zejména dostatečně upravit základní právní rámec tohoto smluvního vztahu, kdy teprve až na základě dílčích (prováděcích) smluv bude docházet k samotnému plnění a faktickému naplnění rámcové smlouvy. V rámcové smlouvě tedy kromě základního rámce smluvního vztahu, který se pak použije na všechny následně uzavírané dílčí (prováděcí) smlouvy (např. platební podmínky, akceptační řízení, licenční ujednání, sankce, možnosti ukončení smlouvy apod.), je potřeba zejména vyřešit způsob, jakým budou jednotlivé dílčí (prováděcí) smlouvy uzavírány (např. pouze objednávkou a jejím potvrzením apod.). V takovém případě pak zejména odpadá potřeba u dílčích (prováděcích) smluv znovu upravovat ty obsahové náležitosti, které jsou řešeny ve smlouvě rámcové. Jakkoliv u rámcové smlouvy dochází k faktickému plnění až na základě dílčích (prováděcí) smluv, pak např. u rámcových smluv uzavíraných veřejnými zadavateli podle zák. č. [137/2006 Sb.](#), zákon o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZVZ“), tj. případů, kdy dochází k uhrazení ceny z veřejných prostředků, je vhodné pamatovat i na způsoby její limitace. Nejčastější je limitace časová, kdy rámcové smlouvy dle ZVZ jsou principiálně dle § 89/4 písm. a) ZVZ omezeny dobou trvání na 4 roky. V některých případech však veřejní zadavatelé do rámcové smlouvy rovněž vkládají omezení maximální částkou, kterou je veřejný zadavatel za dobu trvání rámcové smlouvy oprávněn vyčerpat (např. byl-li dodavatel vybrán na základě jednotkové ceny za jeden člověkoden práce).

Předmět smlouvy

Předmět smlouvy je podle našeho názoru jedním z klíčových článků jakékoliv smlouvy, který by měl obsahovat vzájemné závazky smluvních stran, tj. na straně dodavatele zejména závazek předmět plnění dodat/provést a na straně objednatele závazek za řádně a včas dodaný/provedený předmět plnění zaplatit sjednanou smluvní cenu.

Specifikaci předmětu plnění je potřeba věnovat dostatečnou pozornost, kdy alespoň dle našeho názoru u smlouvy na vývoj a implementaci SW se dá tento rozdělit na specifikaci všech činností dodavatele a tomu odpovídajících výstupů v rámci plnění, jejichž splnění bude pak příslušných procesem ověřováno a současně na specifikaci technickou, která bude obsahovat zejména technické a funkční parametry SW, který má být vytvořen a implementován. U prvně jmenované, tj. specifikace činností a tomu odpovídajících výstupů, lze doporučit dostatečnou formulaci, aby obě smluvní strany byly za jedno v tom, jaké závazky je dodavatel povinen plnit, jaké výstupy budou ze strany objednatele ověřovány a následně při splnění těchto smluvně dohodnutých vlastností/kritérií bude dodavateli uhrazeno příslušné protiplnění. U technické specifikace předmětu plnění se většinou postupuje tak, že tato je obsažena v příloze smlouvy a je na ni v příslušných ustanoveních smlouvy odkazováno.

U předmětu plnění těchto smluv může být specifické i to, že většinou až v rámci první fáze samotného plnění (nazvané např. implementační projekt, implementační studie, koncepce architektury, cílový koncept apod.) dochází k detailnějšímu popisu činností/postupů a v některých případech i funkcionality dodaného plnění. Proto je potřeba pamatovat i na dostatečné mechanismy, které umožní smluvním stranám schválit takové „dopřesnění“ již za běhu smlouvy samotné. V této souvislosti je nutno dodat, že jakékoliv „dopřesnění“ by stále mělo být v mantinelech objednatelem požadovaného předmětu plnění, což platí tím spíše pro veřejné zadavatele, kteří jsou vázáni zejména předmětem plnění veřejné zakázky, který byl „podroben“ soutěži. Proto by měli klást velké nároky na to, aby popínaný předmět plnění byl v zadávacích podmínkách veřejné zakázky dostatečným způsobem specifikován a případné „dopřesnění“ bylo stále v mantinelech předmětu plnění vymezeného v zadávacích podmínkách veřejné zakázky a na ně navazující smlouvě, byť toto

vymezení nemusí být nikterak jednoduché. Ustanovení, které řeší případy, kdy za běhu smlouvy je potřeba řešit např. změnu předmětu plnění, je často nazýváno tzv. změnovým řízením, které by mělo zejména upravovat proces, jakým způsobem dojde k eskalaci takového požadavku v rámci komunikace smluvních stran a jeho následnému schválení, jakkoliv v rámci veřejných zakázek je stále potřeba mít na paměti zejména to, že jakékoliv změny předmětu plnění je potřeba provést v souladu se ZVZ.

Součinnost objednatele

Dalším z klíčových prvků smlouvy je součinnost smluvních stran, a to zejména ve vztahu k objednateli. Jakkoliv ObchZ toto neřeší nijak detailně, je upravena v ustanoveních upravujících prodlení věřitele a náhradu škody. Ve smluvních vztazích upravujících vývoj a implementaci SW do prostředí objednatele půjde o celou řadu situací, kdy se dodavatel pro řádné splnění svých smluvních závazků bez součinnosti objednatele neobejde. Pokud je objednatelem veřejný zadavatel a rozhodne se pro přípravu závazného návrhu smlouvy, pak musí klást velký důraz na to, aby byl schopen tuto součinnost v závazném návrhu dostatečně formulovat. Obecně by formulace takové součinnosti měla vycházet z premisy, aby na jedné straně obsahovala takové aktivity objednatele, které dodavatel oprávněně od objednatele potřebuje k řádnému splnění závazků dle smlouvy (jsou objektivně nutné/potřebné), na straně druhé by nemělo docházet k nadměrnému zatěžování objednatele aktivitami, které by dodavatel jakožto odborník na poptávaný předmět plnění měl být schopen vyřešit vlastními silami.

Ze strany objednatelů pak lze tento závazek formulovat buď obecně, a to např. ustanovením typu „... poskytnout veškerou nutnou součinnost ke splnění závazků dodavatele“ či „...poskytnout veškerou nezbytnou součinnost ke splnění závazků dodavatele“ apod., anebo konkrétněji a to vždy ve vztahu k požadovanému předmětu plnění a činností, které má dodavatel realizovat. Jakkoliv platí, že nelze vždy postihnout veškeré možné požadavky na součinnost, jsme toho názoru, že objednatelé by se měli vždy snažit alespoň některé aktivity v rámci své součinnosti výslovně specifikovat. Posílí tak totiž svou právní jistotu a předejdou tak případným komplikacím za plnění smlouvy, kdy součinnost objednatele bude formulována toliko obecně a dodavatel bude při splnění svého závazku dle smlouvy požadovat konkrétní součinnost objednatele s poukazem na to, že tato právě spadá mezi ony případy „nutné“ či „nezbytné“ součinnosti, nicméně mezi smluvními stranami bude odlišný názor na to, co lze podřadit pod pojem „nezbytné“ či „nutné“, a v takovém případě s ohledem na odbornost dodavatele pak objednatel často tahá za kratší konec a dostává se do područí dodavatele.[4] Kromě posílení právní jistoty lze současně uvést, že i na straně objednatele by měla být v rámci formulace smlouvy snaha o vyvážení obsahu smluvních podmínek, mezi které lze zařadit i proaktivní přístup k formulaci součinnosti objednatele.

Mezi konkrétní aktivity objednatele v rámci součinnosti patří mj. poskytování lidských zdrojů objednatele při plnění smlouvy (pracovníci objednatele jako součást projektových týmů apod.), poskytování vybavení (poskytnutí příslušných prostor, příslušného HW vybavení, poskytnutí vzdáleného připojení apod.), zajištění součinnosti třetích stran (jiní dodavatelé objednatele, jejichž plnění má nebo může mít dopad/vztah k plnění realizovanému dodavatelem) apod. Kromě formulace věcného obsahu součinnosti objednatele jsme se v naší praxi setkali i s případem, kdy objednatel svou součinnost v oblasti lidských zdrojů vymezil rovněž časově a to nastavením příslušného limitního počtu hodin pro základní fáze celého projektu, které může dodavatel v rámci požadavku na součinnost objednatele v oblasti lidských zdrojů čerpat.[5] V některých případech rovněž objednatelé ponechali vymezení součinnosti na uchazečích tím spíše, pokud součástí zadávacích podmínek byl toliko soubor základních závazných obchodních podmínek a návrh smlouvy předkládali uchazeči, případně míra požadavků na součinnost objednatele byla rovněž předmětem hodnocení příslušné nabídky. V každém případě se však kloníme k výše popsané praxi, aby to byl objednatel, který výslovně formuluje aktivity,[6] které v rámci své součinnosti bude poskytovat, a to včetně

mechanismů, jakými bude docházet k předání požadavků na součinnost. V některých případech, kdy byla ve smlouvě obsaženo toliko obecné vymezení „přiměřené“ součinnosti objednatele, pak bylo rovněž upraveno, že takovou součinnost lze stanovit pouze dokumentem přijatým v rámci příslušných stupňů projektového řízení.

Z výše uvedeného exkurzu do některých částí obsahu smlouvy na vývoj a implementaci SW vyplývá, že je poměrně specifickým smluvním dokumentem a základní znalosti práva závazkového a jednotlivých smluvních typů nemusí být vždy dostatečné pro účely formulace takto specifické smlouvy. Současně jako v každém specifickém smluvním vztahu i zde platí, že obsah je potřeba připravovat s IT specialisty na straně klienta, aby bylo možno některé, pro IT oblast specifické aspekty/instituty, do návrhu smlouvy příslušně naformulovat. Závěrem je však třeba dodat, že jakkoliv jsme vždy společně s klientem vedeni snahou obsáhnout ve smluvním dokumentu co možná nejvíce situací, které mohou za běhu smlouvy nastat, nelze pamatovat na vše, co fáze faktického plnění smlouvy přinese a proto by smlouva měla rovněž obsahovat i náležité mechanismy, jak tyto situace řešit (pravidla komunikace, projektové řízení, včetně schvalovacích mechanismů apod.)

Mgr. Ondřej Knoch,
advokát

Mgr. Milan Šebesta, LL.M.,
partner

[MT Legal s.r.o., advokátní kancelář](#)

Karoliny Světlé 25
110 00 Praha 1

Tel.: +420 222 866 555
Fax: +420 222 866 546
e-mail: info@mt-legal.com

Jakubská 121/1
602 00 Brno 2

Tel.: +420 542 210 351
Fax: +420 542 212 518
e-mail: info@mt-legal.com

Bukovanského 1345/30
710 00 Ostrava - Slezská Ostrava

Tel.: +420 596 629 503
Fax: +420 596 629 508
e-mail: info@mt-legal.com

-
- [1] Myšleno vývoj a implementace SW.
[2] Myšleno servis a údržba implementovaného SW.
[3] Byť ObchZ takový smluvní typ nezná; v takovém případě se rámcová smlouva využívá například pro realizaci postupných programátorských prací, na základě kterých je SW postupně vyvíjen.
[4] Jakkoliv je to dodavatel, který v krajním případě ponese důkazní břemeno, že taková součinnost byla skutečně „nezbytná“; nicméně v každém případě dochází k neplánovanému prodloužení s plněním předmětu smlouvy, což je pro objednatele velmi nepřijemné.
[5] Což však vždy nemusí být optimální řešení.
[6] Samozřejmě s určitými výhradami, kdy některé specifické práce dodavatele nelze dopředu zcela předjímat a nebude objektivně možné do úplného detailu požadavky na součinnost objednatele stanovit.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)